

Επαναπατρίζονται από την Ολλανδία τέσσερις βυζαντινές εικόνες του 16ου αιώνα από τη Μονή Αντιφωνητή στην κατεχόμενη Κερύνεια

/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτό: noctoc-noctoc.blogspot.gr

Η κυβέρνηση της Ολλανδίας αποφάσισε να επιστρέψει στην Εκκλησία της Κύπρου τέσσερις φορητές βυζαντινές εικόνες του 16ου αιώνα, από τη Μονή του Χριστού Αντιφωνητή στην κατεχόμενη Κερύνεια, οι οποίες κλάπηκαν μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

Πρόκειται για τις εικόνες του ξυλόγλυπτου τέμπλου με τους Ευαγγελιστές Μάρκο και Ιωάννη και τους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο. Την απόφαση της ολλανδικής κυβέρνησης για επιστροφή των τεσσάρων εικόνων ανακοίνωσε στο διεθνές συνέδριο, που έγινε στην Χάγη, με θέμα «Παράνομο εμπόριο τέχνης και επαναπατρισμός» η ιδρύτρια του οργανισμού «Walk of Thuth», Τασούλα Χατζητοφή.

Σήμερα στο Υπουργείο Παιδείας της Ολλανδίας ο Κύπριος πρεσβευτής Κυριάκος Κούρος, θα υπογράψει συμφωνία παράδοσης- παραλαβής των εικόνων, οι οποίες, όπως ανέφερε στο ΑΠΕ- ΜΠΕ, θα μεταφερθούν στην Κύπρο κατά πάσα πιθανότητα την Παρασκευή.

Το 1995 η κ. Χατζητοφή εντόπισε τις εικόνες στην οικία του ζεύγους Λανς. Τον

Οκτώβριο του 1996 η Εκκλησία της Κύπρου και η κυπριακή κυβέρνηση υπέβαλαν μήνυση στο Ρότερνταμ ζητώντας τον επαναπατρισμό των τεσσάρων εικόνων. Ωστόσο, το 1999 το Επαρχιακό Δικαστήριο του Ρότερνταμ αποφάσισε ότι οι εκκλησιαστικές εικόνες πρέπει να παραμείνουν στην κατοχή του ζεύγους των Ολλανδών, που τις είχε αγοράσει από έναν Αρμένιο συλλέκτη, λίγο μετά την εισβολή του 1974. Παρόλο που το δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι οι εικόνες προέρχονται από την εκκλησία του Αντιφωνητή, αποφάσισε ότι δεν μπορούν να επιστραφούν στην Εκκλησία της Κύπρου, αφού η Ολλανδία δεν είχε θέσει σε εφαρμογή τη Συνθήκη της Χάγης σχετικά με την επιστροφή αντικειμένων τα οποία αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια πολέμου. Επίσης δεν υπήρχαν στοιχεία τα οποία να αποδείκνυαν ότι οι εικόνες αγοράστηκαν με κακές προθέσεις. Η δίκη εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου στο Ρότερνταμ.

Ο δρόμος για την επιστροφή των εικόνων στην Κύπρο άνοιξε με τη συμπερίληψη στην ολλανδική νομοθεσία των προνοιών της Σύμβασης της Χάγης του 1954 σχετικά με την επιστροφή έργων πολιτιστικής κληρονομιάς που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια πολέμου και με συγκεκριμένη αναφορά στην περίπτωση της Κύπρου.

Φωτό:

Αρχάγγελος Μιχαήλ Αντιφωνητής στην Κερύνεια.

Σύμφωνα με πληροφορίες του ΑΠΕ- ΜΠΕ στην Ελβετία στην κατοχή ιδιώτη συλλέκτη βρίσκεται η εικόνα του Χριστού Αντιφωνητή του 16ου αιώνα, η οποία έχει δημοσιευτεί και σε κατάλογο έκθεσης.

Το μοναστήρι του Αντιφωνητή κτίστηκε κατά τη βυζαντινή περίοδο, στα τέλη του 12ου αι. ως καθολικό μονής σε μια ειδυλλιακή τοποθεσία στο δάσος του Πενταδακτύλου. Είναι το μοναδικό παράδειγμα οκταγωνικού τύπου στην Κύπρο, αν εξαιρέσουμε την ερειπωμένη εκκλησία του κάστρου του Αγίου Ιλαρίωνα στην οροσειρά του Πενταδακτύλου. Σύμφωνα με την παράδοση, το όνομα «Αντιφωνητής» προέρχεται από ένα θαύμα που έγινε σε αρχαίο παρακείμενο εκκλησάκι του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, όταν ο Αρχάγγελος αντιφώνησε, λέγοντας ότι ένας Εβραίος είχε πάρει τα χρήματα, που του χρωστούσε χριστιανός συγχωριανός του. Γι' αυτό και η Μονή πανηγύριζε στις 8 Νοεμβρίου.

Στα τέλη του 15ου- αρχές 16ου αι. το κτίριο τροποποιήθηκε. Προστέθηκε στον ναό ο νάρθηκας στα δυτικά και μια ανοικτή στοά στη νότια πλευρά της εκκλησίας. Τον 12ο αι. η εκκλησία διακοσμήθηκε με τοιχογραφίες και ακολούθησε ακόμη μια μεγαλύτερη σειρά τοιχογραφιών στα τέλη του 15ου- αρχές 16ου αιώνα. Οι πρώιμες τοιχογραφίες σώζονταν στην ασίδα, στις καμάρες του βήματος, στους ανατολικούς ελεύθερους κίονες του ναού, στον δυτικό κίονα του νότιου τοίχου και στο νοτιοδυτικό ημιχώνιο. Στις τοιχογραφίες εικονίζονταν: η Θεοτόκος στον τύπο της Βλαχερνίτισσας μεταξύ των αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ, ιερουργούντες ιεράρχες, η Ανάληψη του Χριστού, οι άγιοι Νικόλαος, Συμεών ο Στυλίτης, Δημητριανός, Δανιήλ ο Στυλίτης, Τριφύλλιος, Συμεών ο Θαυματουργός, Φώτιος και Πολυχρόνιος. Επίσης εικονογραφήθηκε η Γέννηση, η Υπαπαντή, η Βάπτισμα του Χριστού και η Μεταμόρφωση. Κατά τα τέλη του 15ου- αρχές 16ου αι. στο κέντρο του τρούλου εικονογραφήθηκε ο Χριστός Παντοκράτορας και γύρω του η Δέηση και πλήθος αγγέλων. Χαμηλότερα εικονίζονταν οι απόστολοι καθισμένοι σε θρόνους και ανάμεσα στα παράθυρα του τρούλου οι δεκαέξι προφήτες. Στον βόρειο τοίχο βρισκόταν εικονισμένη η Μέλλουσα Κρίση - Δευτέρα Παρουσία. Ο νότιος τοίχος εκοσμήτο από την πολυπρόσωπη σκηνή της Ρίζας του Ιεσσαί. Επίσης, το βορειοδυτικό ημιχώνιο έφερε σκηνές από τη ζωή της Θεοτόκου. Το τέμπλο του ναού ήταν του 16ου αι. και ήταν ξυλόγλυπτο. Επίσης, το εικονοστάσι διατηρούσε εικόνες του 16ου αι., ένα βημόθυρο του 16ου αι. και ένα του 17ου αι.

Οι τοιχογραφίες διατηρούντο σε καλή κατάσταση μέχρι το 1974. Στα χρόνια που ακολούθησαν την τουρκική εισβολή ο ναός έγινε θύμα συστηματικής σύλησης. Καταστράφηκαν και αφαιρέθηκαν τοιχογραφίες αλλά και εκκλησιαστικές εικόνες και εκκλησιαστικά ξυλόγλυπτα αντικείμενα. Τα κεφάλια των δύο αρχαγγέλων στην ασίδα του ναού καταστράφηκαν, αφαιρέθηκε το άνω τμήμα της σκηνής της Γέννησης του Χριστού και ο Παντοκράτορας στον τρούλο πυροβολήθηκε με κυνηγετικό όπλο.

Οι σημαντικές τοιχογραφίες της Μέλλουσας Κρίσης και της Ρίζας του Ιεσσαί

τεμαχίστηκαν και αφαιρέθηκαν από τον ναό. Πολλά τμήματα καταστράφηκαν κατά την αφαίρεση αυτή. Τουλάχιστον εξήντα τμήματα των τοιχογραφιών αυτών βρέθηκαν στο Μόναχο και τριάντα δύο τμήματα επαναπατρίστηκαν το 1997. Τα υπόλοιπα τμήματα βρέθηκαν το 1997 από την αστυνομία του Μονάχου στην κατοχή του Τούρκου αρχαιοκάπηλου Αϊντίν Ντικμέν και σύντομα πρόκειται να επαναπατριστούν στην Κύπρο.

* Φωτογραφικό υλικό στη Φωτογραφική Υπηρεσία του ΑΠΕ-ΜΠΕ.

Πηγή: [Κέρδος 18/9/2013 12:21](#)